

Voorzitter: De Pater-van der Meer

Tegenwoordig zijn 107 leden, te weten:

Aasted-Madsen-van Stiphout, Agema, Anker, Aptroot, Arib, Atsma, Van Baalen, Van Beek, Bilder, Biskop, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Van Bochove, Boekstijn, Boelhouwer, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Ten Broeke, Çörüz, Cramer, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming-Bluemink, Dibi, Tony van Dijk, Diks, Ferrier, Fritsma, Van Gent, Gerkens, Van Gerven, Gesthuizen, Gill'ard, Graus, Van Haersma Buma, Van der Ham, Haverkamp, Heijnen, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Irrgang, Jacobi, Jager, Jansen, Jonker, Kant, Knops, Koopmans, Koppejan, Koşer Kaya, De Krom, Langkamp, Van Leeuwen, Luijben, Madlener, Mastwijk, Van Miltenburg, Neppéus, De Nerée tot Babberich, Omtzigt, Ormel, Ortega-Martijn, De Pater-van der Meer, Pechtold, Polderman, Poppe, Van Raak, Remkes, Roefs, Roemer, Samsom, Sap, Schermers, Schinkelshoek, Schippers, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Tang, Teeven, Thieme, Van der Veen, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Vermeij, Vietsch, Van der Vlies, Vos, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Wiegman-van Meppelen Scheppink, Wilders, Willemse-van der Ploeg, De Wit, Wolbert en Zijlstra,

en de heer Balkenende, minister-president, minister van Algemene Zaken, de heer Bos, viceminister-president, minister van Financiën, de heer Verhagen, minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Van der Hoeven, minister van Economische Zaken, de heer Klink, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer Timmermans, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, en de heer Heemskerck, staatssecretaris van Economische Zaken.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Voordewind en Hessels, tot en met 30 oktober 2008.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2009 (31700-XIII);**
- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2009 (31700-D).**

De **voorzitter**: Ik heet de minister en de staatssecretaris van Economische Zaken welkom.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Het is onmogelijk om bij het begin van deze begrotingsbehandeling niet stil te staan bij wat zich op dit moment in onze samenleving voltrekt: een crisis die alles en iedereen raakt. Een crisis die veroorzaakt werd in een te groot vertrouwen in de markt, in de werking van de markt maar ook in de moraliteit van de markt.

Wij spreken hier de komende dagen over de manier waarop het ministerie van Economische Zaken de economie, de wereld van bedrijven, kapitaal en arbeid kan reguleren en stimuleren. Daarbij zal ons steeds heel helder voor ogen staan welke processen ervoor zorgen dat die economie in zeer zwaar weer terecht komt.

De financiële wereld en daarmee het hele economische systeem kan niet zonder de regels en de steun van de overheid. Er kleven onvoorstelbare risico's aan een geloof dat dit wel zou kunnen. Ook, ja zelfs met name bij Economische Zaken is er de laatste decennia sprake geweest van een te groot vertrouwen in de markt. Wilde in september een Kamermeerderheid nog niet weten van een parlementair onderzoek over de effecten van steeds meer marktwerking in de publieke sector, nu moet ik toch de wrange constatering doen dat de kredietcrisis aantoonde hoe onverantwoordelijk het is om als overheid niet de gevolgen van ongecontroleerde marktwerking onder ogen te zien. Is de minister dit met mij eens?

Toch maakt dit kabinet geen aanstalten om de vermarkting van de publieke taken te stoppen en de negatieve gevolgen daarvan te bestrijden. En het stopt niet met het proces waarin de overheid zich steeds verder terugtrekt als toezichhouder, als regelgever, als democratische regulator van markt en maatschappij. Het kabinet laat de oren nog steeds hangen naar de